

Na vzkriesenie súdu

Čo Písmo učí o vzkriesení mŕtvych

A ostatní mŕtvi neožili, až sa dokoná tisíc rokov.

Zjavenie 20:5

... a vyjdú tí, ktorí dobre činili, na vzkriesenie života,

ale tí, ktorí zle robili, na vzkriesenie súdu.

Ján 5:29

A videl som mŕtvych, malých i veľkých, stojacich pred trónom Božím.

Zjavenie 20:12

Keď Písmo hovorí o vzkriesení mŕtvych, hovorí o akejsi postupnosti vzkriesenia, pričom medzi jednotlivými vzkrieseniami je časový odstup (1. Korinským 15:20-26). V predchádzajúcich článkoch série o vzkriesení mŕtvych sme písali o vzkriesení Ježiša Krista ako o prvotine vzkriesených mŕtvych, ako o vzore vzkriesenia mŕtvych spravodlivých^{A)}. Vzkriesenie Ježiša Krista je predobrazom vzkriesenia všetkých veriacich v neho (Ján 11:25). Potom nasleduje prvé vzkriesenie.

Pod prvým vzkriesením rozumieme dve odlíšiteľné udalosti, ku ktorým však dôjde súčasne, v tom istom časovo neoddeliteľnom okamžiku, a tými sú: vzkriesenie spravodlivých mŕtvych a vychvátenie vtedy ešte žijúcich spravodlivých. Pri prvom vzkriesení ako vzkriesení spravodliví mŕtvi, tak aj vychvátení spravodliví živí už dostanú oslávené nebeské duchovné telá (1. Korinským 15:40-50) a už navždy budú so svojím Pánom, s Ježišom Kristom (1. Tesalonickým 4:17)^{B)}. Udalosti prvého vzkriesenia opisujú hlavne dve miesta Písma: 1. list Korinským 15:20-23 a 1. list Tesalonickým 4:13-18. K ďalšiemu vzkrieseniu mŕtvych dôjde na konci Kristovej tisícročnej vlády. Hlavným miestom, ktoré túto udalosť opisuje, je Zjavenie 20:5 a verše 11-12.

V Starom zákone je vzkriesenie mŕtvych, t. j. vzkriesenie na večný život a vzkriesenie na potupu a na večný hnus, oznámené ako jedna udalosť (Daniel 12:2). Rovnako tak je to aj v predpovediach Pána Ježiša (Ján 5:28-29) a apoštola Pavla (Skutky 24:15). Táto „jedna udalosť“ sa v procese postupného (progresívneho) prorockého zjavenia v Písme rozdeľuje na dve rozdielne a časovo odstupňované vzkriesenia: na vzkriesenie spravodlivých pred započatím tisícročného kráľovstva (prvé vzkriesenie)^{B)} a na vzkriesenie ostatných mŕtvych po skončení tisícročného kráľovstva (vzkriesenie súdu). Toto vzkriesenie ostatných mŕtvych (Zjavenie 20:5 a 12) je v kresťanskej literatúre pomenované aj ako druhé vzkriesenie

C)

.

Zjavenie udalostí, týkajúcich sa začiatku druhého fyzického pobytu Pána Ježiša Krista na zemi, začína v Zjavení 19:19 opisom boja v Harmagedone: „A videl som šelmu a kráľov zeme aj ich vojská, zhromaždené bojovať s tým, ktorý to sedel na tom koni, aj s jeho vojskom“. Po tom, ako sa noha Pána Ježiša dotkne zeme na Olivovom vrchu, okrem iných udalostí dôjde aj k tomu, že: „A lapená bola šelma a s ňou falošný prorok, ktorý robil pred ňou divy, ktorými zvedol do bludu tých, ktorí prijali znamenie šelmy a tých, ktorí sa klaňali jej obrazu. Tí dvaja boli hodení živí do ohnivého jazera, horiaceho sírou.“ Šelma a falošný prorok budú hodení do ohnivého jazera a ostatné vojsko šelmy a kráľov zeme (z verša 19) bude pobité a všetko vtáctvo sa nasýti ich tel (verše 20-21).

Dvadsať kapitola začína tým, že následne bol zviazaný aj satan a uvrhnutý do priepasti na tisíc rokov (Zjavenie 20:1-2). Tým začína kráľovstvo Ježiša Krista na zemi, ktoré bude trvať tisíc rokov.

Satan je vo väzení v priepasti a tisíc rokov nemôže zvädzať národy. Tu je tiež oznámené, že spravodliví mŕtvi už boli vzkriesení. O nich sa píše ako o živých (o tých, ktorí ožili) a ako o tých, ktorí tvoria prvé vzkriesenie (Zjavenie 20:5)^{B)}. Títo budú spolu s Kristom kraľovať v tisícročnom kráľovstve (20:4-6). Spolu s tým je uvedené, že ostatní mŕtvi ešte neožili (20:5). Text „A ostatní mŕtvi neožili, až sa dokoná tisíc rokov“ evokuje, že ostatní mŕtvi „ožijú“ po ukončení tisícročného kráľovstva. Ostatní mŕtvi sú všetci bezbožní (nespravodliví). Ako to je s ich „oživením“? To je hlavnou témou tohto článku.

Spravodliví, v Písme sú označovaní aj ako svätí, sú všetci tí, ktorí sú ospravedlnení z viery v evanjelium Ježiša Krista. Títo všetci majú podiel na prvom vzkriesení (Zjavenie 20:6). To, že majú podiel na prvom vzkriesení, znamená, že druhá smrť nad nimi nemá moc (20:6)^{C)}. Druhá smrť je ohnivé jazero, večné zatratenie (20:14, 21:8). Spravodliví v ohnivom jazere neskončia, pretože sú Kristom vykúpení a spasení. Spravodliví budú spolu s Kristom kraľovať tisíc rokov. Počas tisícročného kráľovstva „ostatní mŕtvi“, čiže zomrelí bezbožní (nespasení), čakajú na svoj súd v záhrobí.

Na konci tisícročného kráľovstva bude satan rozviazaný a prepustený zo svojho podzemného žalára (Zjavenie 20:1-3). Zvedie národy, aby obkľúčili tábor svätých i to milované mesto (20:7-10). Týchto vzbúrencov zahubí Boží oheň, ktorý zostúpi z neba. „Ale zostúpil oheň od

Boha z neba a strávil ich“ (20:7). Satan bude uvrhnutý do ohnivého jazera. „A diabol, ktorý ich zvädzal, bol uvrhnutý do jazera ohňa a síry, kde je i šelma i falošný prorok“ (20:10). Týmto sa končia udalosti spojené s tisícročným kráľovstvom. Po tomto dôjde k udalosti „druhého“^(C) vzkriesenia, ku vzkrieseniu všetkých ostávajúcich mŕtvych – všetkých tých, ktorí do tohto dňa ešte spia v zemi prachu (Daniel 12:2 a Zjavenie 20:5). Po tomto vzkriesení nasleduje súd veľkého bieleho trónu (Zjavenie 20:11). Súdom veľkého bieleho trónu končí aj existencia zeme a nebies (Zjavenie 20:11) z pôvodného Božieho stvorenia (1. Mojžišova 1:1).

Toto druhé vzkriesenie je apoštolom Jánom ohlásené vo verši 20:5 („A ostatní mŕtvi neožili, až sa dokoná tisíc rokov.“), je opísané v pasáži veršov 20:11-15, a to špecificky vo veršoch 13-14:

„11 A videl som veľký trón biely i sediaceho na ňom, pred ktorého tvárou utiekla zem i nebo, a miesto im nebolo nájdené.

12 A videl som mŕtvych, malých i veľkých, stojacich pred trónom Božím. A otvorili sa knihy, a otvorila sa aj iná kniha, to jest kniha života, a mŕtvi boli súdení podľa toho, čo bolo napísané v knihách, podľa svojich skutkov.

13 A more vydalo mŕtvych, ktorí boli v ňom, i smrť i peklo dali mŕtvych, ktorí boli v nich, a boli súdení jeden každý podľa svojich skutkov.

14 A smrť a peklo boli uvrhnuté do toho ohnivého jazera. Toto ohnivé jazero je tá druhá smrť.

15 A ak niekto nebol nájdený zapísaný v knihe života, bol uvrhnutý do ohnivého jazera.“

Vo veršoch (11-15) je spolu so vzkriesením mŕtvych aj opis ich súdu pred bielym trónom (verš 11).

Tí, ktorí sa pred veľkým bielym trónom objavia, sú mŕtvi, malí aj veľkí (verše 12-13). Pri tomto vzkriesení je reč len o mŕtvych, nikde sa tu nespomínajú žiadni živí. Písmo tu zjavuje, že len mŕtvi budú stáť pred veľkým bielym trónom. Toto druhé vzkriesenie je podľa Jána 5:29b „vzkriesením k súdu“. Spravodliví z prvého vzkriesenia – čo je podľa Jána 5:29a vzkriesenie k životu, patria medzi živých a nie medzi mŕtvych (Zjavenie 20:5). Pri druhom vzkriesení teda ide o vzkriesenie mŕtvych hriešnikov, ktorí zomreli nespasení, ktorí preto, že boli hriešnici, nemali účasť na prvom vzkriesení. A ide aj o tých hriešnikov, ktorí zomreli v čase po prvom vzkriesení až do doby druhého vzkriesenia (vrátane tých, ktorí boli satanom zvedení na konci tisícročia). Tu sa im vyplní slovo: „A ako je uložené ľuďom raz zomrieť, a potom súd“ (Židom 9:27).

Tento súd veľkého bieleho trónu bude prebiehať podľa toho, čo je zapísané v knihách (Zjavenie 20:12). Najprv bude zistené, že mená týchto zomrelých bezbožných sa nenachádzajú v knihe života (Zjavenie 20:15). To znamená, že ich miesto určenia je ohnivé jazero, čiže večné zatratenie (2. Tesalonickým 1:9; „večný hnus“ z Daniela 12:2; „kde ich červ nezomiera, a oheň nehasne“ z Mareka 9:44-48). Odsúdenie bezbožných sa však uskutoční nielen na základe toho, že nie sú zapísaní v knihe života, ale aj na základe všetkých ich bezbožných skutkov, ktoré sú tiež zapísané v knihách, ktoré budú na tomto súde otvorené a budú svedčiť proti mŕtvym bezbožným. Bezbožní budú súdení podľa svojich skutkov (Zjavenie 20:12-13).

Pre nespasených bezbožných sa Boží súdny výrok „odplata za hriech je smrť“ vykonáva nasledovne: Už počas svojho zemskeho života sú v stave „mŕtvi vo svojich hriechoch a vo svojich prestúpeniach“. V tomto stave sa dokonca na svet už rodia, pretože sú potomkami Adama. Následne v určitom momente ich zemskeho života prichádza smrť. V súlade s biblickým poradím môžeme túto smrť nazvať prvá smrť^(c). Výsledkom tejto smrti je to, že telo sa uloží do hrobu, aby sa obrátilo na „prach zeme“ a duša/duch zomrelého ide do záhrobia, kde

čaká na súd, pretože ľudom je uložené raz zomrieť a potom bude súd. Po skončení tisícročia idú duše zomrelých bezbožných zo záhrobia pred Boží trón na súd veľkého bieleho trónu. Odtiaľto idú priamo do ohnivého jazera, čo je druhá smrť.

S vykúpenými spasenými je to inak. Pretože aj oni sa rodia ako zemskí ľudia, ako potomkovia Adama, a pretože aj oni hrešia svojimi vlastnými hriechmi a svojimi previneniami, aj oni žijú najprv v stave „mŕtvi vo svojich hriechoch a previneniach“. Tento rozmer smrti a Božieho súdneho výroku „odplata za hriech je smrť“ je pri nich odstránený pri znovuzrození a darovaní Ducha na večné prebývanie. Avšak stále ich ešte čaká fyzická smrť (s výnimkou tých, ktorí budú za druhého príchodu Krista ešte žiť a budú vychvátení^{B)}), pretože telo ešte nie je vykúpené. Od prvej smrti ušetrení nebudú. Zomrú, pôjdu k Pánovi a budú čakať na prvé vzkriesenie. Pri prvom vzkriesení bude ich spasenie zavŕšené vykúpením tela, vzkriesením z mŕtvych a premenením do nového nebeského osláveného tela. Viacej už nezomierajú, lebo druhá smrť nad nimi nemá moc. O týchto slovami Jána 5:24 platí, že majú večný život a neprídu na súd (v zmysle odsúdenia na večné zatratenie), ale prešli zo smrti do života. Sú blahoslavení, lebo sú účastní prvého vzkriesenia (Zjavenie 20:6) a už sú navždy s Kristom (1. Tesalonickým 4:17).

Bezbožní nikdy neprešli zo smrti do života, zostávajú celý čas v smrti (1. Ján 3:14). V tomto zmysle sa preto o nich nedá povedať, že vstanú z mŕtvych, že budú oživení, že budú vzkriesení. Zo záhrobia pôjdu pred trón Boží ako mŕtvi, súdení budú ako mŕtvi, do ohnivého jazera pôjdu ako mŕtvi. V Jánovi 5:29 je udalosť, keď bezbožní mŕtvi idú zo záhrobia na súd veľkého bieleho trónu, opísaná ako „vzkriesenie súdu“. „Vzkriesenie“ v tomto zmysle poukazuje na to, že vyšli zo záhrobia, opustili záhrobie, miesto, v ktorom sa doteraz nachádzali. Neznamená to však ani oživenie, ani vzkriesenie do života. Písmo sa nevyjadruje ani k tomu, či pri vzkriesení súdu dostanú zomrelí bezbožní nejaké telá, v ktorých by potom znášali muky ohnivého jazera. Podobne aj v Skutkoch 24:15 je príchod bezbožných zo záhrobia pred Boží trón opísaný ako „vzkriesenie mŕtvych nespravodlivých“.

Pripomenieme, že pri fyzickej smrti ide o oddelenie duše od fyzického tela. Telo je uložené do zeme a rozpadne sa. Duša odchádza do záhrobia (Lukáš 16:19-31) alebo v prípade tých, ktorí patria Kristovi, odchádza domov k Pánovi (Filipským 1:23; 2. Korinským 5:8). Takto je opísaný stav fyzicky mŕtvych. Pri prvom vzkriesení, vzkriesení spravodlivých, ide jednoznačne o vzkriesenie do života a do nových oslávených tiel (1. Korinským 15:42-44, 52; 1. Tesalonickým 4:14)^{B)}. Tí, ktorí stoja pred veľkým bielym trónom sú vyvolaní zo záhrobia, ale sú opísaní ako tí, ktorí sú stále v stave mŕtvych.

Konečný Boží súd spočíva v tom, že spravodliví – to znamená ospravedlnení spasení, pôjdu do večného života a nespravodliví – to znamená bezbožní, nespasení, pôjdu do večného zatratenia. V Danielovi 12:2 je tento súd opísaný tak, že tí, čo spia v prachu zeme, sa zobudia, a to jedni na večný život a druhí na večný hnus a na potupu. V Jánovi 5:28-29 je tento súd opísaný tak, že z hrobov vyjdú tí, ktorí dobre činili, na vzkriesenie života, a tí, ktorí zle robili, na vzkriesenie súdu. V tejto pasáži je teda rozdelenie ľudí na dve skupiny – na tých, ktorí skončia vo večnom živote, a na tých, ktorí skončia odsúdení v zatratení – rozhodnuté na základe ich skutkov. V tejto pasáži sa Písmo odvoláva na skutky ako na ovocie života.

Rovnako je to aj v pasáži Matúš 25:31-46. Celá pasáž opisuje konečný Boží súd, čo je zhrnuté vo verši 46: „A títo pôjdu do večného trápenia, ale spravodliví do večného života.“ V tejto pasáži je konečný Boží súd opísaný ako roztriedenie ľudí na dve skupiny: na ovce a na kozlov. Ovce predstavujú spravodlivých. Kozly predstavujú bezbožných. Ovce skončia vo večnom živote. Kozly skončia vo večnom trápení. A na základe čoho budú oddelené ovce od kozlov? Na základe skutkov. Opäť, rovnako ako v Jánovi 5:28-29, aj v tejto pasáži ide o skutky v zmysle ovocia. Tieto pasáže neučia spasenie zo skutkov. Tieto pasáže učia, že na konečnom súde budú ľudia rozdelení na dve skupiny podľa svojich skutkov.

V prípade spravodlivých ich skutky nepredstavujú základ pre spásu. Základ pre spásu je spravodlivosť Pána Ježiša Krista, ktorá im je pripočítaná uverením v evanjelium milosti. Základ pre ospravedlnenie a spasenie položil Boh, a tým je Ježiš Kristus (jeho osoba, život a dielo) a nikto iný základ ani položiť nemôže (1. Korinským 3:11). Pričom kľúčovým pre ospravedlnenie je presvedčenie, uverenie, že Boh vzkriesil Ježiša, nášho Pána, z mŕtvych (Rímskym 4:24), ktorý bol vydaný pre naše hriechy a vstal z mŕtvych pre naše ospravedlnenie (verš 25 a pozri aj 1. Korinským 15:3-20, hlavne verš 20). Skutky spravodlivých sú ovocím ich spasenia, ovocím viery, ovocím Ducha, ovocím lásky. Podľa týchto skutkov sú identifikovateľní (rozpoznateľní) ako spasení spravodliví. Rovnako aj bezbožní sú identifikovateľní podľa svojich skutkov.

Tí, ktorí sú v Jánovi 5:28-29 opísaní ako tí, ktorí dobre činili, sú v Matúšovi 25:31-46 opísaní ako tí, ktorí učinili dobro a milosrdenstvo jednému z najmenších Kristových bratov, a teda samotnému Kristovi. Je to rovnaká myšlienka, ako keď je napísané, že Božie deti sú tí, ktorí milujú svojich bratov a lásku im aj preukazujú, lebo ak niekto nemiluje svojho brata, ktorého vidí, ako môže milovať Boha, ktorého nevidí? (1. Ján 4:4-21, avšak v kontexte 1. Ján 5:1-5). Hlavná myšlienka je identifikácia spravodlivého Božieho dieťaťa cez skutky lásky. Ovcami sú tí, ktorí sa preukázali takýmito skutkami. Naopak, kozly sú tí, u ktorých tieto skutky chýbajú. Chýba u nich ovocie spasenia, pretože neboli spasení.

Všetky tieto opisy konečného Božieho súdu (Daniel 12:2, Ján 5:28-29, Skutky 24:15, Matúš 25:31-46, Rímskym 2:5-11) opisujú tento súd ako súd na základe skutkov (pozri aj Rímskym 2:5-6). Tieto opisy majú spoločné aj to, že opisujú súd ako jednu udalosť. Až zo Zjavenia dokážeme porozumieť, že tento súd sa udeje v dvoch časovo rozlíšených udalostiach („v dvoch dejstvách“). Naznačujú to však už aj 1. Korinským 15 a 1. Tesalonickým 4. Vzkriesenie spravodlivých do života sa udeje pri prvom vzkriesení. Vzkriesenie nespravodlivých do večného trápenia sa udeje na súde veľkého bieleho trónu. Tieto dve udalosti bude od seba časovo rozdeľovať tisíc rokov Božieho tisícročného kráľovstva.

Správa o vzkriesení mŕtvych na konci tisícročného kráľovstva je pomerne stručná. Z citovaných veršov však môžeme usúdiť, že predkladajú obraz završenia vzkriesenia mŕtvych. Týmto vzkriesením je vzkriesenie mŕtvych ukončené. Už nebude treba žiadneho ďalšieho vzkriesenia, lebo už nebude žiadnych ďalších mŕtvych. Ľudia už nebudú zomierať, lebo už nebude ani smrti, ani pekla, lebo smrť a peklo boli uvrhnuté do ohnivého jazera (Zjavenie 20:14, 21:4).

Táto správa má charakter konštatovania faktov. Nie je v nej uvedené, ako ku vzkrieseniu dôjde. Vo verši 12 je len konštatované, že pred Božím trónom sa nachádzajú (stoja) mŕtvi. Verš 13 („A more vydalo mŕtvych, ktorí boli v ňom, i smrť i peklo dali mŕtvych, ktorí boli v nich“) poukazuje na to, že toto vzkriesenie je konečné a nie je z neho žiadna výnimka. Môžeme mu rozumieť tak, že na žiadneho mŕtveho nebude zabudnuté a nebude vynechaná ani žiadna oblasť sveta – každá vydá mŕtvych, ktorí boli v nej. Na rozdiel od správy o prvom vzkriesení (1. Korinským 15:51-52; 1. Tesalonickým 4:15) hovorí iba o „vzkriesených mŕtvych“. Nie je tu žiadna zmienka o živých, pozornosť je venovaná iba vzkrieseniu mŕtvych (nespravodlivých mŕtvych).

Pripomeňme si opäť, že pri prvom vzkriesení dôjde k vzkrieseniu spravodlivých mŕtvych a k vychváteniu spravodlivých živých. Obe tieto skupiny spravodlivých v tom istom okamihu dostanú aj nové oslávené telá (1. Korinským 15:51-52; 1. Tesalonickým 4:15 a 17). Títo už nezmierajú a patria k Božiemu ľudu, ktorý bude spolu s Pánom Ježišom Kristom kraľovať v jeho tisícročnom kráľovstve (Zjavenie 20:6) a potom bude prebývať s Bohom na novej zemi, v novom nebi a v novom Jeruzaleme. Je o nich povedané aj to, že sa už nebudú ženiť ani vydávať, a teda nebudú mať potomkov (Matúš 22:29-31; Marek 12:24-25; Lukáš 29:34-36). Tým sme sa dostali k otázkam: Kto zaľudní tisícročné kráľovstvo? Budú aj v tisícročnom kráľovstve ľudia, ktorí dôjdu k spaseniu? Tieto otázky v tomto článku neriešime. Nevenujeme sa otázkam zaľudnenia tisícročného kráľovstva a ani života v ňom. Považujeme ich za inú, samostatnú tému.

Záverom môžeme povedať, že po druhom vzkriesení a s ním súvisiacom súde pred bielym trónom skončí éra starej zeme – prvé veci pominú (Zjavenie 21:4). Nastúpi obdobie novej zeme, nového neba a nového Jeruzalema (Zjavenie 21:1-2). Boh bude bývať so svojím ľudom – Boh bude s nimi a bude ich Bohom a oni budú jeho ľudom (verš 3).

Zdroje a poznámky

A) Medzi smrťou a vzkriesením, Solas číslo 38, jar 2018, str.28-31. Časť tohto článku bola po vyjdení čísla tlačou revidovaná. Revízia je uvedená v tomto čísle na str. 28 v poznámke D). Revidovaný článok sa nachádza na adrese <http://casopis.solas.sk/vyucovanie/medzi-smrtou-a-vzkriesenim>

B) Druhý príchod Pána Ježiša Krista, Solas číslo 39, leto 2018, str. 19-31.

C) Písmo síce nepoužíva pojem druhé vzkriesenie, ale ako keby potichu predpokladalo použitie tohto pojmu tým, že používa pojem prvé vzkriesenie a hovorí aj o inom, ďalšom vzkriesení,

ktoré nasleduje neskôr po prvom vzkriesení (Zjavenie 20:5), pričom ho však nazýva vzkriesenie súdu (Ján 5:29). Podobne je to aj s prvou a druhou smrťou. Písmo nikde nepoužíva pojem prvá smrť. Tým, že hovorí o druhej smrti (Zjavenie 20:14), potichu predpokladá existenciu tej prvej. Z kontextu Písma to vychádza tak, že tou prvou smrťou je fyzická smrť.